

PARENTESEN

maj 2022 nr 4

www.pargas.spfpension.fi

Foto: Gusse Laurén, fotoklubben

Ordförandens spalt

Samarbete

Att arbeta tillsammans för att uppnå något mål har vi alla gjort många gånger. Ibland har inte målen kunnat uppnås. Ibland har det under vägens gång visat sig att alla inte haft samma mål. Ibland har samarbetet blivit mera ett "särarbete".

Grundtanken bakom samarbete är i allmänhet alltid god: att hjälpa och få hjälp.

Budkavlen, ett samarbete mellan alla pensionärsföreningar inom Svenska pensionärs-förbundet, körde igång i höstas. Detta för att uppmärksamma att förbundet verkat i 50 år. Det är tänkt att varje förening under våren 2022 skall till sin egen kommuns fullmäktige och ledande tjänstemän framföra tankar, önskemål eller förslag som ligger pensionärernas hjärta nära.

På majträffen har Pargasiterna tillfälle att överrätta vår budkavle till SPF regionen Åboland, som representeras av ordförande Jan-Peter Kullberg (f d pargasbo) samt ombudsman Mona Lehtonen (pargasbo). Regionens "budkavlar" samlas sedan och överlämnas till SP förbundet, som på hösten 2022 överlämnar ett sammandrag av budkavlarna till riksdagen.

Det är klart att de budskap vi framför kommer att ha största betydelsen i detta tidiga, lokala

skede: då vi framför dem till vårt fullmäktige i Pargas. Detta gör vår pensionärsförening tillsammans med representanter för de övriga delkommunerna (Iniö, Houtskär, Korpo, Nagu) **måndagen den 30.5 kl. 17 på fullmäktigemötet i Pargas**. Publik får gärna komma med.

Därefter "tappas nog vårt budskap bort" då det sammankopplas till en helhet med alla andra budskap inför informationen till riksdagen. Arbetet med Budkavlen har känts lite som ett modernt distansarbete hemifrån medan otaliga andra pensionärer på annat håll i vårt land grunnat över motsvarande frågeställningar. Alla mot ett gemensamt mål. Samarbete med okända – på distans.

Pargas svenska pensionärers styrelse sammanträffade i slutet av april med styrelserna i de två **finskspråkiga pensionärsföreningarna** som verkar i Pargas: Eläkeliitto, Paraisten yhdistys och Eläkeläiset ry. Under några höstar har Psp:s medlemmar varit inbjudna av Eläkeliitto att delta i en promenad på Pajbackaplanen. Många har deltagit och upplevt tillfället som ett trevligt inslag i pensionärlivet på orten. Inga tidigare kontakter på styrelsenivå har dock förekommit. Nu träffades vi och kunde konstatera att vi har gemensamma intressen och förväntningar av det samhälle vi alla är en del av. Inga konkreta samarbetsplaner kunde vi ännu komma fram till men många alternativ diskuterades. I höst ämnar vi fortsätta diskussionerna och kanske uppnå någonting mera handgripligt. Höstens promenad på Pajbackaplanen, den blir av! Datum meddelas senare.

Dags att önska alla i vår förening en riktigt **GOD SOMMAR** med väderleken, hälsan och omgivningen i högform och blicken fäst vid kommande dagar framöver!

Gunnel Jansson

Min första danskväll

Året är 1957, jag är 5 år, det är sensommar och lördagskväll.

Jag har just piffat upp mig och tagit på mig mammas vita mockaskor med spetsmönster och höga grova klackar. Hennes vita väska med guldspänne lägger jag på armen, ropar hej då till föräldrarna som har fullt upp med lillsyrran.

Jag går ut genom grinden och tittar ut över planket till Normas stora gårdsplan som är alldeles tom ikväll.

Här brukar vi leka, mina kamrater och jag, ibland kan vi vara 15-20 barn som samlas här. Vi leker trippa, spegel, kurragömma, 10-stickor på brädet, nata, vem är rädd för svarte man, spelar brännboll och hoppar ruta. Ofta brukar vi flickor bolla med granna gummibollar mot uthusväggen, ibland med tre bollar på en gång. Då brukar pojkarna kasta peng.

På söndagarna sitter vi på Normas butikstrappa och skriver upp bilregistreringsnummer i ett litet rutigt häfte, ibland samlar vi bara på röda bilar.

Där kommer Lisa, grannen Mimmis svartvita katt, jag anförtror henne vart jag är på väg. Färden fortsätter och jag skall korsa Tennbyvägen, tittar lite till höger och ser att Kalles kiosk är stängd idag också, den har aldrig varit öppen vad jag kan minnas. Många människor kommer promenerande längs vägen, grupper av ungdomar som skrattar, tjoar och tjimmar. De som är lite äldre kommer par om par. Alla är så fint klädda, flickorna med vida blommiga kjolar och pojkarna välfriserade med brylkräm i håret.

Innan jag passerar vägen tittar jag ännu en gång till höger och ser att en del stannar till vid garvare Tammis trädgård för att köpa körsbär som hans döttrar står och säljer. Jag går över vägen och skall just passera Bergens gård där systrarna Tyyne och Tyra bor i varsitt stort hus. Båda har många hyresgäster som jag känner. Utanför Tyras hus

står Jussis storebror och mekar med sin motorcykel.

Då får jag en idé. Jag går fram till honom och frågar: "Kommer du å dansa med mej?" "Nej satan heller", svarar han och jag undrar länge vad det är för fel på mig. Vandrigen fortsätter och jag passerar handelsträdgården där fru Blomqvist och fröken Frisk huserar. Äpplena börjar mogna i trädgården. Huset är långt och rött. Här är också Valios mjölkbutik inhyest. Det är inte så ofta jag handlar här, pumpernicklar brukar jag köpa och passar då på att beundra det vackra golvet som har röda och vita stenplattor. Ofta är det jag som handlar till familjen, mest i butiken Norma.

Du började ju gå och handla då du var lika lång som mjölkkannan, sade min faster och mamma höll med. Första tiden fick hon komma med och öppna dörren som var för tung för mig.

Skall det köpas kaffe får jag gå ner för backen till Österholms, mamma vill ha Pauligs kaffe. Då passar jag på att köpa en liten påse jordnötter åt mig som Fredrik väger upp i en papperspåse. Ibland är de skalade slut, då köper jag de oskalade.

Jag vandrar vidare och tar av till vänster mot Björkhagen. Passerar den stora ladan som mamma har berättat att egentligen är eller har varit ett djursjukhus. Veterinären som bodde i Gottorp höll exempelvis sjuka hästar här. Jag går över vägen till högra sidan och här har vi Kalkgropen. Här var jag på försommaren och plockade blåa aklejer på stigen som bär ner till den lilla sjön. Där nere simmar ett svanpar som har ett eget hus på vattnet. Nu blommar näckrosorna.

En gång då jag var hit, träffade jag en äldre kvinna som fångade blodiglar. Mamma berättade att hon hade hört att man åtminstone tidigare kunde sälja dem till Apoteket. Många par passerar mig med raska steg och jag går också in genom porten till Björkhagens dansplats.

Orkestern har redan börjat spela och en lång kö har bildats vid biljettluckan intill danslaven. Bakom danslaven växer det blåsippor. Här var jag i våras och plockade de första sipporna. Samtidigt hade mamma beställt blommylla som jag hämtade härifrån i en stor påse. Hon skulle plantera om en del krukväxter i den nya myllan.

Medryckande dansmusik hörs över hela Björkhagen, musiken brukar höras över hela Tennby- och Tegelhagsområdet. Paren dansar och ser så lyckliga ut. Kön till biljettluckan tycks aldrig ta slut. Småningom förstår jag att

man måste köpa en ny biljett för varje dans, där det ingår två takter. Jag har stått en lång stund och betraktat de dansande då ett par kommer fram till mig och frågar om jag vill ha en peng. Ja tack, säger jag och lägger slanten i handväskan. Dags att vända på klacken och stolpa iväg hemåt, tur att mamma har små fötter. Väl hemma är jag trots allt riktigt nöjd med min första danskväll!

Pargas 4.5.2022

Barbro Laurén

En ryas vandring!

Ryan vävdes av min mor Alina Alexandra i kyrkans färger, beställd av försäkrings direktör Wilhelm Granlund och som skötte försäkringsärenden i Pargas. De bodde i ett hus ett stenkast från kyrkan. När Granlunds dog barnlösa var det ingen som övertog arvet. Det blev auktion och ryan såldes tillsammans med den övriga kvarlåtenskapen. Ryan var vävd 1929 i Mörkby och är graverad (B-G) Berta Granlund. Min moster Edith gav högsta budet på ryan och fick den. Ryan tänkte hon använda till matta men tyckte den var för fin att trampas på. Efter en tid packade hon in ryan, förde upp den på vinden och där var den några år.

En dag ringde moster och frågade om jag kommer till Söderåker då hon ville skänka den åt mig. Jag förde den till Mörkby. Hennes önskan var att ryan skulle komma hem. Därifrån skall den ej föras någonstans. Den är nu upphängd i Mörkby Östergårds sal. Påminner mig om min mor Alexandras och moster Ediths givmildhet.

*Minnen kan ge tankar många
Låt ögat allt gammalt fånga
Kom ihåg att skriva ner
Vad du hör och ser*

Pargas 12.4.2022

Ruth Johansson

Varthän går färden?

En tidig tisdagsmorgon i maj bänkade sig nästan 40 Pargasiter i firma Launokorpi's varma och bekväma buss i skydd från det ovanligt kylslagna vädret för en färd mot ett fjärran okänt mål. Österut gick det från Pargas vägskaï i S:t Karins och allt tydligare visade nosen mot Kimitohållet. Småningom tornade kyrktornet i Kimito upp sig i synfältet och visst blev vi avlastade vid kyrkporten för att inträda i kyrkans hägn och få en dos av högre andliga värden än våra covid- och krigsbekymmer.

Vår utmärkta guide Clara Kronqvist-Sundström berättade om och förevisade den anrika stenkyrkans historia, tavlor, glasmålningar och inredningar.

Efter denna andliga upprustning var det tid för lekamlig njutning i form av kaffe med dopp på Villa Lande i strålande sol på läsidan. Caféet ("Cake my way") innehåller av en av "Finlands bästa bagare" Riitta Vuorio-Bäck.

Ny embarkering på bussen och färden fortsatte i riktning sydväst mot okänt mål. Vår duktiga busschaufför utpekade och berättade om sevärdheterna här i hans hemtrakter då

färden löpte genom Dragsfjärd och slutligen nådde vårt mål; Amos Anderssons Söderlångvik.

Efter att ha beundrat det vackra park- och bebyggelseområdet trädde vi in i huvudbyggnaden där vi visades runt med lokalguide. Man överväldigades av det omfångsrika livsverk som den ursprungligen fattiga pojken Amos Andersson under sitt 82-åriga liv åstadkom inom ekonomi, politik, konst och litteratur och som skapade en otrolig förmögenhet.

Besöket avslutades med en riklig lunch på libanesiskt vis på områdets restaurang, varefter färden ställdes hemåt via Dalsbruk. Vår busschaufför förde oss runt via Hasselbacken, bruksområdet och båthamnarna och berättade om bostadskaserner, slaggstensugnar, vattenkvarnar, ståltrådsdragning mm. Från flydda tider.

Väl hemma igen efter en lyckad och händelserik utfärd känns det som om man gärna ytterligare skulle kunna fördjupa sig i Kimitoöns hemligheter.

Hälsningar, Bo och Doris Åkerholm

Hemliga resan den 10 maj gick till Söderlångvik på Kimitoön

Söderlångvik gård är en arkitektonisk pärla belägen i Dragsfjärd på Kimitoön. Egendomen har anor ända till 1500-talet och har gått genom flera släkter innan Amos Andersson köpte den av Ab Dalsbruk år 1927.

Idag är den stilfulla empirihuvudbyggnaden fullständigt renoverad och den av Paul Olsson anlagda trädgården har fått sin ursprungliga glans.

Söderlångvik förvaltas idag av Föreningen Konstsamfundet – enligt testamentatorns önskan.
Pia Rantanen, 10.5.2022

Amos Anderson

Amos Andersson var Kimitobygdens son, född 1878 i Brokärr, som tredje barnet av fem i en jordbrukarfamilj. Fadern var strängt religiös och hemmet beskrevs som glädjefyllt. Fattiga kan man inte säga att de var eftersom gården gav tillräcklig avkastning för att barnen skulle kunna gå i skola. Amos

skolgång stöttades av lärarna Adele Wehman och Nils Oskar Jansson som helt tydligt såg potential i den lille pojken. Dessa personer och deras hembyggdskärlek kom att betyda mycket för Amos. Senare i livet skulle Amos stötta deras sociala projekt (bl.a. Sagalunds museum) och även betala deras pension.

Efter utgången skola studerade Amos ekonomi vid Åbo handelsinstitut och fortsatte sedan med studier i nationalekonomi och försäkringsverksamhet i Tyskland. Att det blev försäkringsbranschen berodde på att han inte kom in på lärarutbildningen som han hade hoppats. Att han inte hade en akademisk examen lär ha präglat hans liv, men för sitt livsverk fick han emotta otaliga ordnar, en bergsrådstitel (1945) och han promoverades även till hedersdoktor vid Åbo Akademi (1948). Den sistnämnda titeln uppskattade han mest.

Amos Anderson kände sig aldrig riktigt hemma i den finlandssvenska överklassen, som han ansåg arrogant. Å andra sidan ansåg överklassen att han var en bondlurk, om ändå en förmögen en som fick tolereras. Kanske var det därför han sökte sig till konstnärer, skådespelare, operastjärnor, stiliga män och vackra kvinnor. Han hade ju ändå sen liten varit fascinerad av religiositet, mystik och fabelvärld.

Affärerna

1900-talets början med inflation och krig gynnade hans val av verksamhet, fastighetsköp, tomter, reklam och tidningar. Amos Anderson hade näsa för affärer och han kom att skapa sig en avsevärd förmögenhet. Han såg innovativa möjligheter där konkurrenterna stagnerat. Förmögenheten började han bygga upp redan före första

världskriget genom betydande fastighetsköp i Helsingfors centrum.

Redan under sin tid i försäkringsbranschen hade Anderson tagit steget ut i tidningsvärlden. Han var utgivare av Försäkringarnas Tidskrift 1905-1913. Han grundade tidskriften Mercator 1906.

År 1921 lyckades han köpa Hufvudstadsbladet som han sedan styrde i 40 år. Amos Anderson fungerade även som ansvarig utgivare och hade tagit för sig att skriva ledaren i tidningen. Han saknade journalistisk fallenhet men det hindrade inte honom från att skriva, till utbildade journalisters förtret. Hufvudstadsbladet var ett företag som lönade sig på den tiden. Tidningen var som en sedelpress, där nyheterna trycktes på baksidan av annonserna kunde senare konstateras.

Mecenaten Amos Anderson

Amos Anderson insåg tidigt att pengar innebar förpliktelser mot människor och samhället. För honom fanns ett starkt samband mellan materiell och andlig kultur. Förkärleken för teatern, bildkonsten och musiken känner vi av ännu idag via de stöd som årligen delas ut.

Otaliga var de donationer som gick till restaurering av kyrkor, då kyrkohistoria inkluderande tro, kyrka, kyrkomusik och kyrkokonst samt intresset för det själsliga och andliga var starka ingredienser i hans vardag genom hela livet.

Till hans största bedrifter hör förvärvandet av Villa Lante i Rom och grundandet av Finlands Rominstitut.

Åbo Akademi har även genom åren varit en mottagare av betydande donationer.

Amos Anderson var oroad över sin förmögenhet då han inte hade egna arvingar och efter årtionden av planering grundade han år 1940 Föreningen Konstsamfundet, som enligt hans slutgiltiga testamente förvaltar all hans kvarlåtenskap. Konstsamfundets stadgar stipulerar i detalj hur Amos Andersons arv skall förvaltas. Konstsamfundets marknadsvärde 2021 var 750 mil€.

Söderlångvik gård

Amos Anderson glömde inte sina rötter och han ville kanske gärna markera sina framgångar genom att köpa egendomen Söderlångvik gård som utöver karaktärsbyggnaden omfattar 7 000 hektar mark. Den ursprungliga gården som Amos Anderson förvärvade omfattade en betydligt anspråkslösare byggnad, ett rött stockhus från 1890-talet, än den vi ser idag.

Det ursprungliga trähuset fick en våning till inspirerad av Villa Pisani i Montagnana, Italien. Under åren 1934-35 fick övre våningen på huset sin kolonnkantade balkong. Det kubartade huset rappades för att ge intrycket av ett stenhus. Men huset kändes ändå för litet för Amos, hos vilken t.o.m. stadsöverhuvudena var inbjudna på jakt. 1937 byggdes därför flygelbyggnaderna med sina takterasser för att förstärka medelhavskaraktären.

Amos Andersons sommarviste omfattade nu 800 kvadratmeter samt en källare på ytterligare drygt 500 kvadratmeter. Det var inte längre en sommarvilla utan snarare en

herrgård med en fascinerande fläkt från Italien med sina balustrader, kolonner och altaner.

Helheten fullbordades av Paul Olssons trädgårdsplan från 1938 med en regelbunden och stilren form. Den nyckelformade fontänen, pergolor, statyer i de olika trädgårdsrummen är typiska för Olsson. De som besökt parken i Gullrande kan se likheter i planeringen.

Söderlångvik gård på Kimitoön är alla gånger värd ett besök. Gården är storslagen och omfattar ett unikt museum med ovärderlig konst. Det är inte många idag som känner till vilken gärning Amos Anderson gjorde, både affärsmässigt och framförallt kulturellt. Utan honom hade vi inte Söderlångvik, Sagalund, Kulturfonden, Finlands Rominstitut med Villa Lante ja kanske inte ens Hufvudsnyhetsbladet. Det är många, både institutioner och enskilda personer som ännu idag får åtnjuta hans generositet.

Mai Palmberg – En dold kosmopolit

Mai väckte min nyfikenhet på de Pratgladas träff. Hon presenterade sig som f.d. Afrika forskare vid Nordiska Afrika institutet i Uppsala. En person som i mitt tycke inte valt en konventionell bana.

Det skall visa sig att Mai har ägnat hela sitt yrkesverksamma liv åt att uppmärksamma och ifrågasätta stereotypier. Främst om Afrika. Antirasismen har alltid stått högt på agendan och via den har hon träffat personer som Malcolm X, Nyerere och nobelpristagarna Gurnah och Wole Soyinka. Bara för att nämna några.

Mais otaliga böcker och artiklar har behandlat allt från grundläggande kunskap om Afrika via specifika frågor som t.ex. ländernas frihetskamp, HIV-epidemin till en djupdykning i den afrikanska kulturen. Genom hennes kunskaper har läsarens verklighetsbild och förståelse förändrats. Mai har utan att peka finger kunnat “ge rättvisa åt en kontinent som består av så mycket mer än elände och hopplöshet”.

Från konservativ skola till förkämpe för mänskliga rättigheter på 1960-talet

Efter att ha tagit studentexamen vid Åbo svenska flicklyceum åkte Mai till USA. Hon studerade två år (1962-64) i Bradford, Massachusetts.

“Så fint att du får komma till USA, det största demokratiska landet”, sade rektorn i flicklyceet. Men USA blev en kulturchock för mig och ett uppvaknande. Min bild av landet gick i smulor. Rika och fattiga, vita och svarta levde i skilda världar. I vår collegevärld fanns inga svarta, några få fattiga. Och så allt våld: Ku Klux Klan som lynchade svarta män ännu på 1960-talet.

Och alla politiska mord på ledare som faktiskt ville ha demokrati: John F. Kennedy,

Malcolm X, Robert Kennedy, Martin Luther King...

Jag blev socialist och antirasist.

Vid slutet av college-utbildningen fick jag ett gott råd av en av mina inspirerande lärare, “Mai, du skall inte studera till journalist. Du skall lära dig vad du skall skriva om först”. Jag blev alltså forskare i första hand och författare i andra, då och då journalist, säger Mai och fortsätter, hade jag inte studerat i USA, hade jag aldrig börjat jobba på Nordiska Afrikainstitutet eller åkt till Afrika”.

Afrikagrupperna i Sverige

Intresset för Afrika var obefintligt i 60-talets Finland och ännu mindre vid Åbo Akademi. Studentrörelsen var aktiv i Finland och Mai ägnade mer tid åt den än åt studierna. ”För att slutföra min polities magisters examen satte jag mig på Nordiska Afrikainstitutets bibliotek”, berättar Mai.

Året var **1969** och solidaritetsrörelsen för Afrika var stark i Sverige. Mai sveptes in i Afrikagruppen och dess solidaritetsarbete.

Mai tog sig an det hon var bra på, dvs skrev och deltog aktivt i gruppens informationsarbete.

Jämsides med händelserna i Afrika blir opinionen i Sverige starkare och flera Afrikagrupper bildades runt om i landet, antalet uppgick till ca 30 aktiva grupper år 1980. Afrikagrupperna påtalade orättvisor och drev en ständig kamp mot statens och industrins ekonomiska intressen. De var inte så reformvilliga.

1979 syntes Afrikagruppernas genomslag då svenska företag förbjöds göra nyinvesteringar

i Sydafrika. Det blev en viktig faktor i apartheid regimens fall 1994.

Afrikagrupperna är aktiva än idag genom sitt biståndsarbete tillsammans med SIDA för bl.a. etiska arbetsvillkor och jämställdhet. Som representant för Afrikagrupperna och Sverige deltog Mai år **1979** i en konferens i Lissabon inför Zimbabwes kommande självständighetsförklaring. Konferensens syfte var att lugna landets ledande partier (ZAPU och ZANU) och undvika ett inbördeskrig. Under en intervju session med Joshua Nkomo (ZAPU) och Robert Mugabe (ZANU) beskriver Mai situationen så här, "Först kom Nkomo. Han utstrålade bilden av en landsfader. Han satt där med sin väldiga kropp i vår mitt, pratade men sade just ingenting. Sedan kom Mugabe. Strunta i Patriotiska fronten sade han, ge allt stöd åt oss. Om Nkomo gav han några spydiga kommentarer."

Atmosfären var så inflammerad mellan kandidaterna att Mais förslag, att inte publicera intervjumaterialet antogs. "Några år senare skulle Mugabe komma att massakera tjugosjutusen anhängare av oppositionen (Nkomo)", konstaterar Mai uppgivet.

Nordiska Afrikainstitutet

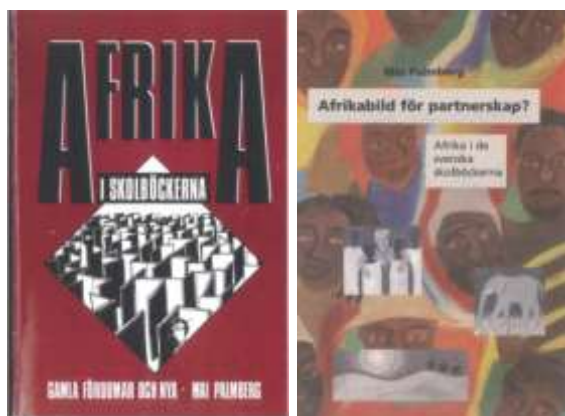
Sedan **1984** till sin pensionering har Mai varit förlagsredaktör vid Nordiska Afrikainstitutet. Nu kan hon förmedla all den kunskap hon samlat på sig. Ett folkbildningsarbete tar vid, med omfattande genomgång av utbildningsmaterial för svenska skolor. Att skriva populära vetenskapliga böcker om olika skeenden i Afrika och att möjliggöra en stor spridning av Afrikainformation följde det mål Afrikainstitutet hade, dvs att öka förståelsen för det **samtida** Afrika.

Mai har under sin tid på Nordiska Afrika-institutet publicerat otaliga böcker och artiklar ensam och tillsammans med andra författare. Bara "Afrikabiblioteket" omfattar ett tiotal populärvetenskapliga skrifter. Utöver dessa publicerade Mai ett tiotal böcker på utländska förlag varav "The struggle for Africa" är kanske den mest intressanta, pga att den blev förbjuden av Apartheid i Syd Afrika.

Jag har nedan presenterat några som kanske inspirerar läsaren till mer djupgående läsning. De flesta av böckerna är fritt tillgängliga, googla bara på namnet.

Att identifiera stereotypier

Mais första resa till Afrika skedde **1972** och omfattade Kenya, Tanzania och Zambia. "Den resan var en ögonöppnare, jag fick känna av det afrikanska tålmodet, dvs vänta, allt ordnar sig nog", säger Mai. Afrikabilden klarnade i sakta mak och Mai förstod att okunskapen om Afrika var djup i väst.

Ett av de första uppdragen hos Afrikainstitutet var en genomgång av afrikabilden i svenska skolböcker. Afrika beskrevs allmängiltigt och förenklat även om hela den afrikanska kontinenten är lika komplex som Europa. De facto gjorde Mai studien två gånger (nedan 1987/2000) och konstaterade vid utgivningen av den andra studien, att den förenklade afrikabilden med rasfördomar och exotism hade försvunnit men att beskrivningen av Afrika ändå var skev då samhällsutvecklingen med en växande utbildad medelklass hade förbisett. Ytterligare förbisågs de över 40 miljonstäderna, som om att bo i en stad inte skulle vara naturligt för afrikaner. Idag bor det fler afrikaner i städer än på landsbygden.

Hans Rosling (professor i internationell hälsa vid Karolinska Institutet i Stockholm) var tillika med Mai intresserad av att ge en mer adekvat bild av Afrika. Båda konstaterade att förutom av skolkunskap färgas bilden av media. Om den är fel när de förutfattade meningar inom oss.

“När södra Afrikas frihet var vår - Afrikagrupperna 1964–1994”.

Boken gavs ut 2007 och beskriver oroligheterna från 1964 då Nelson Mandela kastas i fängelse i Sydafrika till dess Mandela blir president år 1994. En överskådlig bok som omspannar tre årtionden och tar läsaren med i befrielsekampens Afrika! Värld att läsa för den som är intresserad av afrikansk historia och speciellt Apartheid i Sydafrika.

Jag nämnde ovan boken "The struggle for Africa" som Mai sammanställde under sin tid hos Afrikagrupperna och som av en slump blev en eftertraktad bok i södra Afrika. Mai hade den svenska versionen "Befrielsekampen i Afrika" med sig till en konferens i Angola 1977. "En man från den namibiska befrielseströrelsen SWAPO fick syn på den vid frukosten och ville att jag skulle översätta rubrikerna", berättar Mai. Halvvägs sa han:

Bra, det är en bok vi behöver, gör en engelsk version.

”Vi fick gratis reklam när apartheidregimen bums förbjöd boken”, säger Mai. Hon förbjöds inresa till Namibia. ”Till Sydafrika släpptes jag in först några månader före det första fria valet 1994”, säger hon. ”Men det som gjorde boken speciell på min hylla, fortsätter Mai, är att den inte bara beskrev utan **var** en del av befrielsen.”

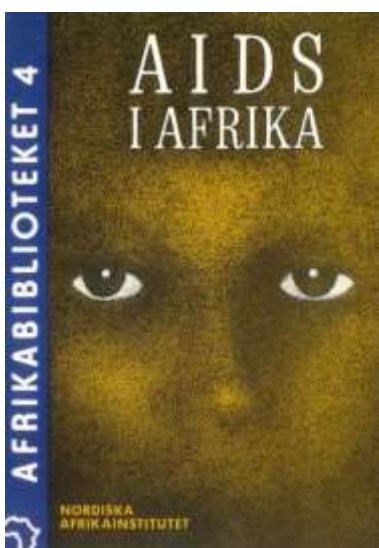
Inriktningen ändrar

Afrikainstitutets syfte var att öka förståelsen för det **samtida** Afrika. Det här innebar att även forskningsinriktningen ändrade då det politiska landskapet målades om i Europa på 80/90-talet, Berlinmuren föll, Sovjet upplöstes och republikerna vid järnridån utropade sig självständiga. I takt med att Europa förändrades ändrades även det politiska landskapet i Afrika.

Baskunskapen var redan på plats och behovet att beskriva enskilda företeelser, t.ex. sociala aspekter och kultur kom att bli mer relevant.

Aids i Afrika

HIV/Aids härjade stort i Afrika sedan 1980-talet. Även om det rädde okunskap i Väst så är det nog inget som mäter sig med den okunskap som rädde i Afrika. Om ingenting gjordes skulle en stor del av befolkningen, män, kvinnor och barn slås ut. Aidssjuka barn

övergavs, de hade inget skydd. Det gällde att få ut information. Vad är det för en sjukdom, hur smittas man, hur kan man undvika smittspridningen. 1991 reste Mai till Zambia, Zimbabwe och Kenya för att intervjua människor som

personligen arbetade eller på annat sätt hade erfarenhet av aids. Baserande på underlaget gavs boken ”AIDS I Afrika” ut 1993.

Maj konstaterade att det är hennes bästa och roligaste bok. Jag måste erkänna att ja, man får sig ett gott skratt mellan allt elände. I boken beskriver Mai på ett varmt och medmänskligt sätt den okunskap som rädde, medicinmännens inverkan (visst, den var stor) och hur fel hälsokampanjerna kunde tolkas. Exempelvis ”en affisch hade en bild av en välmående och rund kvinna (frisk) kontrasterad mot en bild av en mager (aids sjuk). En hopplös affisch enligt lokala läkare eftersom folk förleddes att tro att man inte får aids om man är fet”.

KulTur i Afrika

Åren fram till pensioneringen 2010 arbetade Mai med afrikansk kultur, med tonvikt på Zimbabwe och Sydafrika. Boken bredvid är ett resultat från seminariet om nutida musik som

hölls på Sibeliusmuseet i Åbo, 2001. Musiken spelar en viktig roll för den afrikanska identiteten och Lagbaja (på bilden) från Nigeria är en viktig representant. Han krävde ärlighet från politikerna och enighet bland folket. Boken fick fantastiska recensioner framför allt i USA där man hävdade att detta var den enda bok du behöver om du är intresserad av afrikansk populär musik.

Inom ramen för Nordiska Afrikainstitutets projekt ”Cultural images in and of Africa” (Kulturella bilder i och av Afrika) skrev Mai tillsammans med Carita Backström den läsvärda boken KulTur i Afrika. Boken utkom 2010 lagom till bokmässan i Göteborg, som hade temat afrikansk litteratur. I boken kan läsaren följa flera röster berätta och beskriva bildkonst, film, teater, musik, litteratur och

dans. Även om boken handlar om kultur inser läsaren snart att här är det ett historiskt arv som påverkar, ett kulturarv som skall förvaltas och som ofta har politik och härskare som inspirationskällor. Men boken kan med fördel också läsas som bara en Kul Tur.” Boken finns att köpa hos bokhandeln i Pargas.

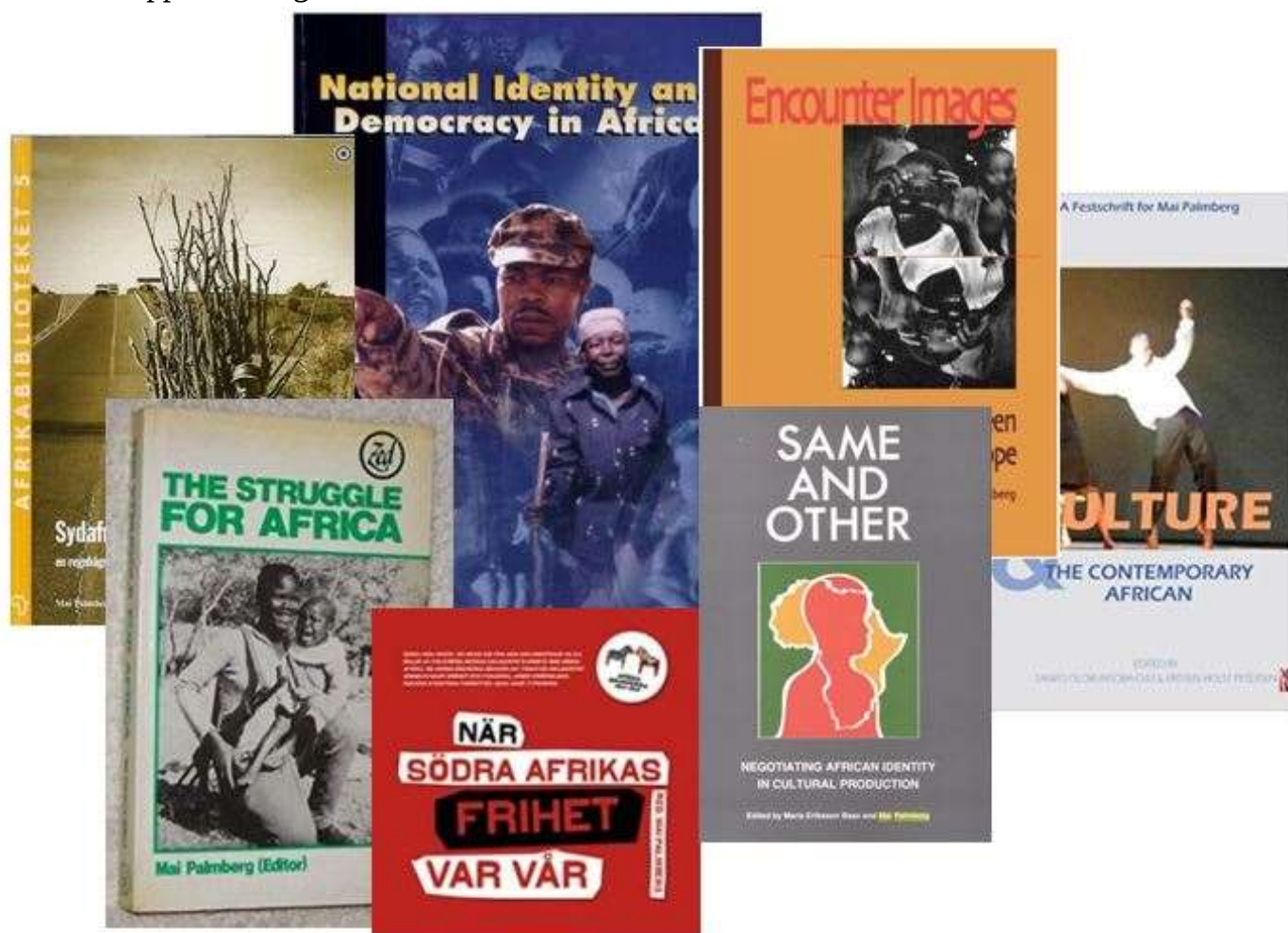

Jag har här gett en glimt av det arbete som Mai har gjort för att öka vår kunskap och förståelse för och om Afrika. Det som frapperade mig var den beslutsamhet

som den unga Mai hade redan som 20-åring. Mai följde sin övertygelse och antirasism, jämställdhet och framför allt Afrika har aldrig lämnat agendan. Agendan rymde nu också aids, konst, litteratur och musik. Det kliar i fingrarna fortfarande och forskaren i Mai sover inte. Hennes pågående projekt skall utmynna i boken “Jag och världshistorien” och den kommer nog att ge den djupare inblick i Mais intressanta liv som jag bara har kraftsat på ytan i. Innan utgivningen, har Mai träffat Nobelpristagaren i litteratur 2021, Abdulrazak Gurnah på Nordiska Afrikainstitutet. Redan 2010 hade Mai inbjudit Gurnah till hans första besök i Sverige.

Jag känner mig tacksam över att Mai har släppt in mig i sitt liv. Hon har fått mig att vidga mina vyer och gjort att jag kommit ut mer kunnig! Mai kan vara stolt över att ha varit med då det hände. Att göra skillnad. Tack Mai!

Pia Rantanen

HÄNDELSEKALENDER VÅREN, SOMMAREN OCH HÖSTEN 2022	
Måndag 30.5	Budkavlen överräsks till stadsfullmäktige kl. 17.00 (se ordf:s spalt)
Måndag 15.8	Promenadjippo med Eläkeliitto Paraisten yhdistys, Pajbacka kl. 14
Onsdag 31.8	Eläkeliittos Olympiad, Björkhagsplanen, kl. 13 (se anm. på hemsidan)
Onsdag 21.9	Septemberträff i Brankis
Lördag 1.10	Själarnas ö. Teater, Helsingfors
Onsdag 26.10	Seniorföreläsning, Jeanette Björkqvist om grävande journalistik
Tisdag-onsdag 22-23.11	Åboländsk kryssning (kväll-kväll)
Onsdag 23.11 ?	Seniorföreläsning, författarinnan Monika Fagerholm

Resor

Åboländska pensionärsföreningars sommarsamling i Nagu, Framnäs torsdagen den 25.08.2022

Kl. 11.00 **Start** med buss från Pargas Busstation, 10€/pers. för tur-retur

Kl. 12.00 **Lunch** 20 €/ per person i Framnäs

Kl. 13.00 **Utflykter** i Nagu; anmäl dig till två av dessa:

1. Kyrkan och Sjöfartsmuséet, ligger på promenadavstånd
2. Traktormuséet i Tackork
3. Nagu Destillery i Vikom där man även får smakprov. Extra avgift för detta besök, normalpris 15 €, men priset är ännu oklart.

Kl. 15.00 **Gemensam samling** i Framnäs med kaffe och program. Pensionärsförbundets ordf. **Ulla-Maj Wideroos** deltar

Kl. 17.00 **Hemfärd**

Anmälan om deltagande på Pargas Pensionärsförenings hemsida eller per telefon 040 867 1948/Clara.

Gällande betalningen av resan återkommer vi när vi fått närmare uppgifter från arrangörerna i Nagu.

Meddela även om dietbehov, vilka utflykter Du vill delta i och var Du/Ni vill stiga av och på bussen.

Anmälan behövs även om man kommer med egen bil. **Anmälan senast 14.07.2022!**

Teaterresa till Helsingfors för att se Själarnas ö på Svenska Teatern 1.10.2022

Den 1. oktober 2022 gör vi en gemensam teaterresa till Helsingfors Svenska Teater för att se Själarnas ö. Före föreställningen har vi egen tid för t.ex. shopping. Brunch äter vi tillsammans på restaurang Sunn på Alexandersgatan 26.

Program:

kl. 9.00 Start från Pargas busstation. Bussen kör Kalkvägen – Skärgårdsvägen – 110-vägen – Åbo busstation plattform 10.

kl. 9.30 Åbo busstation plattform 10. Bussen kör motorvägen till Helsingfors

kl. 14.00 Brunch på restaurang Sunn, Alexandersgatan 26, Helsingfors

kl. 16.00 Teaterföreställningen Själarnas ö börjar

kl. 19.00 Start tillbaka till Åbo och Pargas. Då kör vi Helsingfors – Pargas – 110-vägen – Åbo busstation plattform 10.

ca. klo 21.30 Hemma i Pargas respektive Åbo.

Priset för resan är 90 € och i det ingår teaterbiljetten, bussresan och brunchen på restaurang Sunn.

Sista anmälningsdagen är 7.9.2022 och anmälningen är bindande.

Deltagaravgiften betalas in på Pargas Svenska Pensionärsföreningens konto senast 10.9.2022.

Anmälan och frågor.

Bussen startar från busstationen och kör Kalkvägen. Meddela var du stiger på och eventuell diet samt allergier vid anmälan. OBS! om resan görs med buss, bör hela resans pris betalas även om egen bil används. Ändringar meddelas i PK under Föreningsnytt och på hemsidan.

Betalningen görs på föreningens resekonto **FI21 6601 0010 0803 07**. Skriv alltid namn och ex. Hemlig Resa etc. eller datum för resan som meddelande.

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2022

Ordförande	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
Vice ordförande, vice skattmästare	Annica Forssell forssell.annica@gmail.com	050 553 02 95
Sekreterare	Margareta Blomqvist margareta.blomqvist@granvik.fi	040 720 40 96
Vice sekreterare	Johanna Bondas johanna.bondas@parnet.fi	050 534 91 77
Skattmästare	Bror Berg laban1234@gmail.com	040 560 19 38
Övriga ledamöter	Maria Simberg-Sörensen maria.ss@parnet.fi	040 825 50 39
	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com	040 507 14 61
Funktionärer		
Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Johanna Bondas	(se ovan)
Teknikansvarig	Carl-Gustav Nygårdas	(se ovan)
Klippboken	Mikael Reuter	(se ovan)
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen	(se ovan)
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Webbansvarig/Webbredaktör	carlgustav.nygardas@gmail.com	
IKT kontaktperson	Carl-Gustav Nygårdas	(se ovan)
Medlem av SPF:s arbetsutskott	Mikael Reuter	(se ovan)
Medlem av SPF:s kommitté för intressebevakning	Clara Kronqvist-Sundström	(se nedan)
Resegruppen	Clara Kronqvist-Sundström, ordf. kronqvistclara@gmail.com	040 867 19 48
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	
SPF Åbolands styrelse	Gunnel Jansson, medlem	(se ovan)
Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren Kurt Lindroos 0500 59 40 45, Margareta Blomqvist 040 720 40 96 margareta.blomqvist@granvik.fi eller via webben.		

Medlemmar i äldrerådet: Widar Nyberg (ordf) widde.nyberg@netti.fi Christina Ahlsund cahlsund@parnet.fi Greta Mäkeläinen gmakelainen@hotmail.fi

HOBBYGRUPPER

Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Boccia/Boule	Widar Nyberg	040 510 54 94	widde.nyberg@netti.fi
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Da Capo	Maria Simberg Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
De Pratglada	Marianne Saanila	040 722 62 26	marianne.saanila@parnet.fi
Encore	Maria Simberg-Sörensen		
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
Golf	Johan Nyberg	040 195 48 48	johan.nyberg@parnet.fi
IT-grupperna	Kurt Lundström	050 041 31 62	kb.lundstrom@gmail.com
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi
Trädgårdsgrupp	Amie Nygrén	045 258 26 30	amie.nygren@gmail.com
Vattengympa	Kari Penttinen	050 511 97 77	kari@esnet.fi

Släktforskargruppen: Nybörjargrupp börjar måndagen 12.9 (se närmare hemsidan)

Fotogruppen träffas varannan tisdag i Seniorpunkten kl. 17. Se närmare på hemsidan.

Diskussionsgruppen jämna tisdagar i månaden kl. 14:15-15:45 i Seniorpunkten.

Följ med hemsidans. www.pargas.spfpension.fi händelsekalender eller föreningens Facebooksida *Pargas svenska pensionärer*. Många grupper informerar där om aktuella händelser.

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1. Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2. Mårten Malmund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3. Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4. Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5. Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6. Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7. Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
Arvo Björkroth	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8. Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
9. Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
10. Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Hedersmedlemmar i föreningen

Benita Nyberg, Georg Uppman, Stina Engblom-Colliander, Karl-Gustav Laurén och Kurt-Erik Långbacka

Foto: *Barbro Laurén, fotoklubben*

Foto: *Gun Nordin, fotoklubben*

Foto: *Gun Nordin, fotoklubben*